



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Medium, & modus cognoscendi creaturas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

10. *Objic. secundò.* Si DEUS cognosceret creaturas secundum proprium esse ipsarum, tunc sequeretur, quòd DEUS in esse intelligibili fieret creatura; imò cum DEUS cognoscat etiam negationes, & peccata, sequeretur, quòd DEUS in esse intelligibili foret non ens, peccatum, &c. sed hæc horret auditus, ergo. Sequela deducitur ex antiquo Philosophorum præsertim apud Thomistas axiomate, quòd anima cognoscendo fit ipsum cognitum in esse intelligibili & representativo.

Resp. negando sequelam. nam sensus axiomatis Philosophici ad summum procedit, quando obiectum cognoscitur per propriam speciem quidditativam, quæ est forma intelligibilis ipsius obiecti, & cum cognoscitur per modum obiecti primarii & motivi, non cum cognoscitur per modum obiecti secundarii, materialis & purè terminativi, atqui, ut statim dicitur, creaturæ possibiles cognoscuntur à DEO non per propriam sui speciem, sed in essentia Divina tanquam causa, & medio prius cognito; negationes verò & peccata non nisi in formis oppositis cognoscuntur: ergo non sequitur, quòd DEUS recipiat denominationem ab istis obiectis cognitis.

11. *Objicis tertio.* Si DEUS cognosceret omnes creaturas possibiles secundum esse formale, & proprium ipsarum, daretur numerus infinitus actû: sed hoc repugnat meliori Philosophiæ: ergo.

Sequela probatur. Omnes creaturæ possibiles in suo proprio esse sunt infinitæ, sed illæ omnes essent simul actû cogniti, ergo daretur numerus & multitudo infinita actû.

Resp. vel negando consequentiam, quia tò *actû* in minore jungitur cum cognitione, in consequenti verò cum obiecto cognito: vel gratis distinguendo min. sunt actû & simul cogniti similitate & actualitate cognitionis, concedo, similitate & actualitate obiecti cogniti, nego min. sicque distincto consequente nego consequentiam. Ita tamen omnia futura in infinitum in æternitate DEI scientiæ visionis sunt præsentia, non sequitur, quòd constituant numerum infinitum actû, sunt enim præsentia non similitate & præsentialitate mensuræ propriæ & intrinsicæ, sed tantum præsentialitate & similitate mensuræ extrinsecæ & alienæ, nempe æternitatis DEI, cui repugnat succellio.

§. III.

Medium & modus cognoscendi creaturas.

12. Vidimus creaturas per Divinam scientiam cognosci, secundum proprium suum esse; nunc insuperest controversia, quo modo, vel in quo medio DEUS suas creaturas, seu artefacta à se libere vel producenda, vel producibilia cognoscat? ubi diversa sunt authorum placita. Prima est sententia Ockami in 1. d. 35. q. 3. dicentis, DEUM cognoscere creaturas in se ipsis, non autem in sua essentia tanquam obiecto primario & motivo cognitionis. Secunda Franc. de Lugo. d. 23. c. 4. n. 16. Ariagæ & plurium, quòd licet DEUS in sua essentia & omnipotentia tanquam obiecto primario & motivo videat creaturas, vi-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

deat nihilominus etiam creaturas in se ipsis. Tertia est Vasq. & Amici d. 12. de scientia DEI n. 12. & aliorum. DEUM cognoscere creaturas in sua essentia, non tanquam in causa & medio cognito, sed tanquam in specie expressa & verbo essentiali communi tribus Personis. Quarta est communis Thomistarum, quòd DEUS creaturas non immediate in se ipsis, sed in sua essentia, non tanquam specie, sed speculo, causa & medio prius cognito cognoscat.

CONCLUSIO. *DEVS non potest cognoscere 13. creaturas immediate in se ipsis, sed mediate in se ipso tanquam medio & causa cognita.* Est expressa doctrina S. D. hic q. 14. a. 5. in c. ubi dicit: Igitur dicendum est, quòd DEVS se ipsum videt in se ipso: alia autem a se videt non in ipsis, sed in se ipsa. Quibus verbis etiam negat posse illas à DEO videri in se ipsis. Nam si tali modo possent cognosci, defacto cognoscerentur, cum etiam juxta principium Advcrsatorum omnimodo cognoscere creaturas, quo sunt cognoscibiles, pertinet ad infinitam perfectionem divinæ cognitionis.

Probatum primò authoritate SS. PP. Nam primò in pl. 101. dicitur: *DEVS prospexit de excelso sancto suo*, hoc est, exponente S. D. in 1. contra gent. c. 49. *quasi de se ipso excelso omnia videns.* Secundò D. Dionysius ibidem relatus c. 7. d. div. nom. *divina mens ratione illa, quæ causa est omnium, scientiam in se omnium complectitur.* Item, quòd *ex se ipsa, & in se ipsa secundum unicam causam præstantiam omnia cognoscit.* Rurlus: *Non secundum visionem singulis se immittit; sed secundum causam continentiam scit omnia.* Et infra. *DEVS ea, quæ sunt, noscit, non rerum notitiâ, sed sui.* Tertio D. Augustinus 4. Gen. c. 29. dicit creaturas videri in Verbo, *tanquam in eo, per quod factæ sunt.* Et 1. 5. c. 16. *DEVS creaturas non videret, nisi haberet*, hoc est, nisi illas contineret, sicut causa continet effectum. Et 11. de Civ. c. 7. dicit, creaturas in DEI sapientia cognosci, *tanquam in arte, per quam factæ sunt.* Item hoc a. 5. ad 3. relatus à S. D. dicit: *neque quicquam DEVS extra se ipsum intuetur*, quod exponit Angel. D. *non est sic intelligendum, quasi nihil, quòd sit extra se intueatur, sed quia id, quòd est extra ipsum, non intuetur, nisi in seipso, ut dictum est.*

Prima pars assertionis probatur ulterius ratio 15. ne primò: ut creatura immediate cognoscerentur in se ipsis, deberent vel ipsæ per se vel per aliquam speciem propriam creatam conjungi cum intellectu divino; sed utrumque implicat, ut per se clarum est ex simplicitate & infinita actualitate DEI, ergo. Sequela majoris patet, & supponitur ex Philosophica doctrina, quòd ad omnem intellectionem requiratur unio intelligibilis cogniti cum cognoscente.

Secundò. Si creatura immediate cognoscerentur in se ipsis, pertinerent ad obiectum motivum, formale, & specificativum divinæ cognitionis: sed hoc est absurdum, quia ut argumentatur S. D. cit. 1. contra gentes. c. 48. divina cognitio nobilitatem & speciem acciperet ab aliquo creato, tanquam pertinente ad formale obiectum ipsius, obiectum enim formale à scientia distinctum dat

ipsi esse, quoad specificationem, si quidem ex ob-
jecto & potentia notitia paritur. Sequela pro-
batur inductione aliarum cognitionum, quae spe-
cificantur ab objecto immediatè cognito: tum
quia illud est objectum formale & motivum, quod
per se primò & ratione sui attingitur, sed creatu-
ra immediatè vitæ in se ipsis attingeretur per se
primò & ratione sui, quia non attingeretur ra-
tione alicujus alterius mediantis ergo.

17. Tertio. Modus perfectissimus cognoscendi
creaturas DEO convenit: sed modus creaturas in
se ipsis cognoscendi, non est modus perfectissi-
mus, quia modus ipsas videndi in sua essentia,
tanquam medio inhinitè nobiliori est nobilior &
perfectior. ergo.

Atque ideo licet anima Christi & Angeli beati
præter matutinam cognitionem, quæ creaturas in
DEO vident, etiam cognitione vespertinâ vi-
deant eas in se ipsis, hoc tamen DEO convenire
nequit, in quo modus minùs perfectè cognos-
cendi repugnat, qui non repugnat in creaturis.

18. Quarto probatur duplici paritate. Primò vir-
tutes Theologicae uti & ipsa Theologia non pos-
sunt pro suo objecto motivo immediato & for-
mali habere aliquid creatum: ergo multò minùs
intellectus divinus. consequentia patet, quia istæ
virtutes sunt participationes divini intellectus &
voluntatis.

19. Præterea. DEUS nihil aliud à se vult, nisi ra-
tione suæ bonitatis, inquit S. D. infra q. 19. a. 2.
ad 3. ergo etiam nihil aliud à se intelligit, nisi ra-
tione suæ essentia. Ideoque S. D. loco cit. ad 2.
dicit: sicut DEVS alia à se intelligit, intelligendo
essentiam suam, ita alia à se vult, volendo boni-
tatem suam.

§. IV.

Altera pars assertionis demonstratur.

20. Dicit altera pars nostræ assertionis, creaturas à
DEO cognosci in suamet essentia, non tan-
quam medio incognito, & exercente rationem
speciei intelligibilis, sed in ipsa tanquam in cau-
sa & medio cognito habente rationem speculi in-
telligibilis. Hoc sanè probant autoritates in
priori §. productæ. Quibus à ratione pondus
accedit.

Primò. Eo modo DEUS in se cognoscit crea-
turas, quo modo continet, sed continentur emi-
nenter in DEO tanquam in causa, ergo ipsas cog-
noscit in se, tanquam in causa.

Secundò. Qui comprehendit causam, videt
etiam effectus in causa, sed DEUS videndo suam
essentiam comprehendit causam omnium creatu-
rarum; ergo etiam videt omnes creaturas in sua
essentia tanquam in causa.

Tertio. Sapientia est cognitio rerum per cau-
sam altissimam; scientia DEI est sapientia: ergo
est cognitio creaturarum per causam altissimam;
non aliam utique, quàm ipsammet essentiam.

Quarto. Necessè est, ut DEUS cognoscat
creaturas modo nobilissimo cognoscendi; sed illas
cognoscere per suam essentiam est modus cogno-
scendi nobilissimus, quia quantò præstantius est
medium cognitionis, tantò præstantior est cog-

nitio & scientia; ergo DEUS necessariò cognoscat
creaturas per suam essentiam.

Nihilominùs dices: Omnino cognitionem crea-
turarum per essentiam, seu medium nobilissimum
esse perfectissimam; non tamen hinc probatur,
quòd essentia debeat esse medium cognitum in ra-
tione causæ. Ideo Ratio est quinto. Essentia
divina non alio modo potest esse medium creatu-
ras cognoscendi, quàm per modum causæ ergo
DEUS non aliâ ratione potest videre creaturas in
sua essentia, quàm ut in causa. Antecedens pro-
batur primò.

Quandocumque objectum in alio repræsentatur,
vel repræsentatur propter similitudinem for-
malem, quo modo species intelligibilis repræsen-
tatur, vel propter dependentiam, quo modo ratio
terminum, effectus causam manifestat, vel
propter continentiam virtuales, quo modo cau-
sa repræsentat effectum: sed essentia divina non
habet similitudinem formalem cum creaturis, alias
prædicata & perfectiones secundum quod rerum
creatarum formaliter essent in DEO; ipsa
quoque Divina essentia in repræsentando mentiu-
ram acciperet à creatis objectis, sicuti species in-
telligibiles mensurantur extrinsecè ab objectis.
Neque habet dependentiam, ut per se patet: su-
perest ut tertio modo nempe per modum conti-
nentia virtualis repræsentetur.

Ratio est secundò. Si Divina essentia repræ-
sentaret creaturas per modum speciei intelligibi-
lis earundem, adeoque per modum medii quocun-
que; non per modum medii quod, & cogniti, tunc
creatura cognosceretur in se ipsis: consequens
jam fuit impugnatum; ergo & antecedens. Se-
quela est S. Doctoris, nam ut habet q. 2. de ver.
a. 2. ad 2. Tunc res cognoscitur in se ex parte cog-
noscens, quando per suam propriam speciem cog-
noscitur; in alio vero, quando per speciem alterius,
sed tunc creatura cognosceretur per essentiam
Divinam, non tanquam speciem alterius, sed
tanquam per propriam speciem intelligibilem,
ergo cognosceretur in se ipsis. Ex quo sequitur
ulteriùs, creaturas fore objectum Divinae scientiæ
æquè motivum ac per se terminativum, ac est ipsa
essentia; quia essentia non minùs per modum spe-
ciei intelligibilis & medii incogniti manifestaret
immediatè creaturas, quàm se ipsam: sicuti ergo
lumen & color per se primò sunt objectum visus,
quia utrumque nullo mediantè à viso attingitur;
sic pariter tam creaturæ, quam divina essentia el-
sent objectum primarium Divini intellectus, quia
utrumque immediatè attingeretur.

Confirmatur ex dictis. Videre creaturas per
ipsam essentiam ut medium cognitum est major
perfectio, quàm si viderentur per ipsam ut me-
dium incognitum (præscindendo ab imperfectioni-
bus jam insinuat) ergo hoc ipso DEUS non
aliter videt creaturas in sua essentia, quàm ut in
medio cognito.

§. V.

Solvuntur objectiones.

Opponunt Adversarii contra primas rationes
in defensionem nostræ assertionis adductas.
Intellectus Divini infinitudo postulat, ut non
tan-